

Spørsmål knyttet til funksjonsvurdering

1. Hvordan defineres en «funksjonsvurdering»?

Legens medisinskfaglige funksjonsvurdering er av betydning for Navs vurdering av om de medisinske vilkårene for sykepenger etter folketrygdloven § 8-4 er oppfylt. Det er etter folketrygdloven § 8-4 et vilkår for å kunne motta sykepenger at man er arbeidsufør på grunn av en funksjonsnedsettelse som klart skyldes sykdom eller skade.

For å få vurdert og utbetalt sykepenger fra folketrygden, må arbeidsuførheten dokumenteres med legeerklæring, jf. folketrygdloven § 8-7 første ledd. Bestemmelsen pålegger altså legen visse plikter til å dokumentere arbeidsuførhet ovenfor Nav. Vurderingen av arbeidsuførheten skal ta utgangspunkt i en funksjonsvurdering. Legen skal alltid vurdere om medlemmet kan være i arbeid eller arbeidsrelatert aktivitet. Legen plikter i samarbeid med arbeidstakeren og eventuelt arbeidsgiveren å gi nærmere vurdering av arbeidstakerens funksjonsevne. Dette følger av § 8-7 sjette ledd.

Funksjonsvurdering er ikke definert i loven slik den er i dag, men det fremgår av § 8-7 sjette ledd at legen i vurderingen skal vurdere om medlemmet kan være i arbeid eller arbeidsrelatert aktivitet. Funksjonsvurdering er altså en vurdering av hvordan sykdommen eller skaden påvirker pasientens evne til å fungere. I kontekst av sykmelding er det en vurdering av hvordan sykdommen eller skaden påvirker pasientens evne til å utføre arbeidsoppgaver.

Det er i dag flere relevante kilder som omtaler begrepet funksjonsevne og funksjonsvurdering i forbindelse med sykmeldingsarbeid. I Navs rundskriv til § 8-7 sjette ledd er funksjonsvurderingen nærmere omtalt slik:

“Funksjonsvurderingen må ta utgangspunkt i helsetilstanden sett opp mot situasjonen på arbeidsplassen. Den kan danne utgangspunkt for en dialog mellom arbeidstaker og arbeidsgiver om hvilke tiltak eller hvilken form for tilrettelegging som er nødvendig for at arbeidstakeren skal kunne være til stede på arbeidsplassen. Den bør av den grunn avgis så tidlig som mulig i sykmeldingsperioden. Funksjonsvurderingen forutsettes ivaretatt i legens vurdering av om aktivitet er mulig eller ikke og ligger således implisitt i *sykmeldingens* spørsmålsstillinger og oppbygging.

Etter bestemmelsens tredje ledd skal legen i forbindelse med førstegangs og senere sykmeldinger alltid vurdere om *pasienten* kan være i arbeid eller arbeidsrelatert aktivitet. Det vil si at legen alltid skal vurdere om det er tungtveiende medisinske grunner til at *pasienten* bør være borte fra arbeidet.

Dersom legen finner at sykmelding er nødvendig skal gradert sykmelding være første alternativ, i denne sammenheng viser vi til § 8-6 med merknader.”

I Sykmelderveilederen punkt 3.1 er det videre en utfyllende beskrivelse av hvilke spørsmål som kan være relevant å vurdere ved en funksjonsvurdering.

Direktoratet arbeider med oppdatering av rundskriv, utvikling av ny sykmelding og har dialog med departementet om lovarbeid knyttet til reglene om sykefraværsoppfølging. I den forbindelse ser vi også behov for å tydeliggjøre definisjon av funksjonsevne og funksjonsvurdering i kontekst av sykmeldingsarbeidet.

2. Hvor skal denne dokumenteres?

Ovenfor Nav forutsettes funksjonsvurderingen den første tiden av sykmeldingsperioden dokumentert i legens vurdering av om aktivitet er mulig eller ikke, og ligger dermed implisitt i sykmeldingens oppbygging. For de første sykmeldingene er det altså ikke krav til ytterligere dokumentasjon av funksjonsevne i *sykmeldingen*. Som omtalt nedenfor forventer Nav å kunne finne dokumentasjon av vurderingene som ligger til grunn for sykmeldingen i journalen, dersom dette ikke går frem av annen dokumentasjon til Nav.

Når arbeidsuførheten har vart i åtte uker uten at medlemmet er i arbeidsrelatert aktivitet, stilles det i folketrygdloven § 8-7 syvende ledd større krav til dokumentasjon av nedsatt funksjonsevne og arbeidsuførhet. I dagens sykmeldingsløsning er dette bygd opp slik at det stilles krav til utdypende opplysninger ved uke 7 i et sykefravær. Legen må da fylle ut felt 6.1 på blanketten «Vurdering av arbeidsmulighet/sykmelding» og dokumentere at medisinske grunner er til hinder for at arbeidsrelaterte aktiviteter iverksettes.

Erklæringen skal inneholde en redegjørelse for det videre behandlingsopplegget og en vurdering av muligheten for at vedkommende kan gjenoppta det tidligere arbeidet eller ta annet arbeid.

Videre følger det av folketrygdloven § 21-4 andre ledd at helsepersonell etter krav fra Arbeids- og velferdsetaten plikter (...) å undersøke eller intervjuer pasient og gi de erklæringer og uttalelser som er nødvendig for å kunne vurdere rettigheter og plikter etter folketrygdloven. En rekke av folketrygdens ytelser, herunder rett til sykepenger iht. folketrygdlovens kapittel 8, forutsetter at medisinske vilkår må dokumenteres av lege eller annet godkjent helsepersonell. Bestemmelsen pålegger helsepersonell som gir behandling eller yter tjenester som trygden betaler for, å levere de attestene og vurderingene som er nødvendig for at Nav skal avgjøre krav om ytelser. Plikten til å utarbeide erklæringer og uttalelser er ikke utelukkende betinget av at det er en sak til behandling hos Nav, men vil også gjelde dersom det å utarbeide dokumentasjon er en forutsetning for at medlemmet skal kunne få behandlet et krav, slik som tilfellet er ved utstedelse av sykmelding. Helsepersonells **opplysningsplikt** overfor Nav følger av bestemmelsens sjette ledd.

Når det gjelder sykmeldingsarbeid må folketrygdloven § 21-4 sees i sammenheng med folketrygdloven § 8-7 og vilkåret om at arbeidsuførhet dokumenteres med legeerklæring (sykmelding) for rett til sykepenger. Hvilke opplysninger som er nødvendige for at Nav skal kunne vurdere retten til sykepenger er bakgrunnen for valg som er tatt i forbindelse med utforming av sykmeldingsblanketten. Dagens sykmeldingsblankett er altså utformet i tråd med kravet om at arbeidsuførhet skal dokumenteres med legeerklæring, og legger til rette for at behandler skal kunne oppfylle sin opplysningsplikt overfor Nav.

Bestemmelsene i folketrygdloven om dokumentasjon av arbeidsuførhet, må også ses i sammenheng med legens lovpålagte plikter etter helsepersonelloven. Den som yter helsehjelp, er etter helsepersonelloven § 39 pålagt å føre journal. Etter § 40 første ledd første punktum skal journalen føres i samsvar med god yrkesetikk og skal inneholde relevante og nødvendige opplysninger om pasienten og helsehjelpen, samt de opplysningene som er nødvendige for å oppfylle meldeplikt eller opplysningsplikt fastsatt i lov eller i medhold av lov. Det følger av dette at helsepersonells dokumentasjonsplikt har flere formål. For det første skal pasientjournalen være et arbeidsverktøy i behandling av pasienten. Journalen skal føres slik at det fremgår om arbeidet er utført forsvarlig, jf. helsepersonelloven § 4 og i samsvar med andre krav stilt i lov eller i medhold av lov. For det andre omfatter også dokumentasjonsplikten i journalen en plikt til å dokumentere opplysninger som er nødvendige for å oppfylle meldeplikt eller opplysningsplikt. Dokumentasjonsplikten må derfor også ses i sammenheng med andre forpliktelser helsepersonell har. Dette kan for eksempel være forpliktelser overfor Nav.

Det er i pasientjournalforskriften gitt nærmere regler om pasientjournalens innhold. Hvilke opplysninger som kan være relevante og nødvendige for å yte helsehjelp eller for å oppfylle helsepersonellens meldeplikt eller opplysningsplikt, følger av §§ 4 til 8 i forskriften.

Når Nav kontrollerer om en lege skal tape retten til å praktisere for trygdens regning etter folketrygdloven § 25-7, må Nav se på den relevante dokumentasjonen i saken. Sykmeldingen må vurderes i henhold til de krav som følger av folketrygdloven § 8-7. Spesielt der sykmeldingene er mangelfulle eller svært kortfattede, kan det være relevant å se disse i sammenheng med journalnotater og eventuelt andre medisinske opplysninger som foreligger. Nav vil kunne forvente å se dokumentasjon i journalnotatet av hvilke medisinske vurderinger som er gjort i forbindelse med utstedelse av sykmeldingen, for å kunne vurdere om innholdet i sykmeldingen bygger på et tilstrekkelig dokumentert grunnlag.

Som nevnt over er det i en tidlig fase av sykefraværet ikke stilt krav til dokumentasjon av funksjonsevnen, ut over det som ligger implisitt i sykmeldingens oppbygging. I

sykmeldingen som passerer uke 7 i sykefraværet er det likevel stilt krav til utdypende opplysninger, og over tid, og spesielt i lengre fravær, forventer Nav å se at det er gitt opplysninger som samlet sett gir Nav grunnlag for å vurdere funksjonsevnen. Det sentrale vil ofte være om det som er dokumentert kan sannsynliggjøre at vilkår for rett til en ytelse er oppfylt. Dersom slik informasjon ikke kan gjenfinnes i sykmeldingene eller annen dokumentasjon delt med Nav, vil det være nødvendig å vurdere opplysningene som fremgår av journalnotater. Nav har hjemmel for å innhente disse opplysningene etter folketrygdloven § 21-4 og § 21-4 c. Nav vil i denne forbindelse forvente å gjenfinne spor av at det er gjort en funksjonsvurdering og hva denne baserer seg på.

Selv om det ikke er konkretisert i regelverket akkurat når og hvordan funksjonsvurderingen skal være dokumentert i løpet av et sykefravær, betyr ikke dette at det ikke er et krav til dokumentasjon. Den samlede dokumentasjonen i saken må kunne sannsynliggjøre at vilkår for rett til ytelse er oppfylt, og i denne forbindelse må Nav kunne gjenfinne spor av at det er gjort en funksjonsvurdering, jf. folketrygdloven § 8-7.

3. Hva er tilstrekkelig (Minstemål) for en funksjonsvurdering og hva er standard for en slik funksjonsvurdering?

Det er ikke etablert én standard for en funksjonsvurdering, det vil bero på konkret vurdering i den enkelte sak hva som er nødvendig for å svare på hvordan sykdom eller skade påvirker pasientens evne til å utføre arbeidsoppgaver. Kjernen i funksjonsvurderingen er å beskrive hvordan pasientens symptomer virker inn på vedkommende funksjonsevne og hvorfor dette fører til at vedkommende ikke kan være i arbeid eller arbeidsrelatert aktivitet. Hvor inngående vurderinger dette krever vil variere blant annet på grunnlag av pasientens tilstand og symptombilde og om det foreligger objektive funn i saken som i seg selv tyder på en nedsatt funksjon.

4. På hvilket/hvilke tidspunkt(er) skal denne gjøres?

Funksjonsvurderingen skal gjøres ved hver vurdering av sykmelding, jf. folketrygdloven 8-7. Legen skal alltid vurdere om pasienten har nedsatt funksjonsevne og dermed er arbeidsufør og om pasienten kan være i arbeid eller arbeidsrelatert aktivitet.

5. Er dette å betrakte som helsehjelp eller sakkyndig arbeid?

En sykmelding fra lege er formelt sett en sakkyndig uttalelse til en søknad om sykepenges, jf. HR-2019-2336-A avsnitt 28. Ved utarbeidelse av sykmelding, opptrer lege som sakkyndig for Nav. Samtidig vil en av oppgavene knyttet til det å sykmelde, være å følge opp den sykmeldte under sykefraværet og gi nødvendig helsehjelp.

Kristine Stenseth Bråten og Ingrid Bergaust, Seksjon for arbeid og helse

5. desember 2025

